

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Георги Стефанов Иванов, преподавател в катедра „Частноправни науки“ на Юридически факултет на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. „Право“ (Гражданско и семейно право)“ за нуждите на ЮФ при СУ „Св. Климент Охридски“, публикуван в ДВ, бр. 57 от 2020 г.

1. Кратка информация за кандидатите в конкурса.

В конкурса участва един кандидат – гл. ас. д-р Венцислав Людмилов Петров.

Венцислав Петров завършва специалност „Право“ в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“ през 2009 г. През 2011 г. завършва в същия факултет специалност „Международни отношения“.

От 2011 г. до 2015 г. Венцислав Петров заема академичната длъжност „асистент“ към кат. „Гражданскоправни науки“ при ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“, а от 2015 г. – академичната длъжност „главен асистент“. Провежда занятия по учебните дисциплини „Гражданско право – обща част“, „Семейно и наследствено право“ и „Облигационно право“.

От 2016 г. до 2017 г. Венцислав Петров заема академичната длъжност „асистент“ в кат. „Частноправни науки“ при ЮФ на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, а от 2017 г. – академичната длъжност „главен асистент“. Изнася лекционния курс по учебната дисциплина „Семейно и наследствено право“ пред студенти от спец. „Право“, както и лекционния курс по „Семейно право“ пред студенти от спец. „Социални дейности“ и „Предприемачество в социалната сфера“.

През 2015 г. Венцислав Петров придобива ОНС „доктор“.

От 2019 г. Венцислав Петров е член на Съюза на учените в България.

От 2011 г. Венцислав Петров е вписан като адвокат към Софийска адвокатска колегия.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност.

2.1. Изпълнение на количествените изисквания.

От гореизложеното е видно, че кандидатът е заемал академичната длъжност „асистент“ и „главен асистент“ в по-голям период от време от изискуемия законов минимум. Аудиторната му заетост през последните три учебни години е над определения норматив.

За участие в конкурса кандидатът е представил една монография и 14 статии, публикувани в периодичния печат у нас и в чужбина. В приложена таблица са посочени 14 цитирания на кандидата от други автори. Представените публикации и цитирания покриват минималните нормативни изисквания за заемане на длъжността.

След придобиване на академичната длъжност „главен асистент“ Венцислав Петров е участвал с доклади в 21 научни конференции.

2.2. Изпълнение на качествените изисквания.

Научните изследвания на д-р Венцислав Петров са основно в областта на наследственото право, както и на семейното право. В негови статийни публикации са анализирани също вещноправни проблеми, свързани със защитата на правото на собственост чрез ревандикационен и негаторен иск, както и облигационноправни и процесуалноправни въпроси във връзка с Павловия иск.

Научната продукция на д-в Венцислав Петров се характеризира със задълбоченост и аналитичност. В коректен

полемичен план на аргументирани собствени становища по редица теоретични въпроси или са изведени допълнителни аргументи в подкрепа на становища, към които кандидатът се присъединява. Разкрити са несъвършенства в законовата уредба и критично е анализирана съдебната практика. Направени са редица предложения *de lege ferenda*, които в една или друга степен заслужават подкрепа.

3. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидата.

3.1. Хабилитационният труд „Наследяване на задължения и отговорност за завети”. С. 2020 г. в обем от 459 стр. е първото в нашата наследственоправна литература монографично изследване на отговорността на правоприемниците на починало физическо лице към неговите кредитори и заветниците. В систематизираното разглеждане на отговорността към двете категории лица може да се открие и първият научно-приложен принос на кандидата, който извежда общи правила за удовлетворяване на кредиторите и заветниците, основани на идентичността на задължените лица и на обекта за удовлетворяването на вземанията им.

С приносен характер е също изследването относно фактическия състав на наследяването на дълг, който е разгледан в исторически и сравнителноправен план с оглед възприетата система за придобиване на наследство – на приемането или отказа, които включват различен брой елементи (три, съответно два). Направен е извод, според който и при двете системи наследникът става носител на дълга в момента на смъртта на наследодателя. Наследяването на дълг е съпоставено с други способи за придобиване на задължение – договор за прехвърляне на наследство, заместване в дълг и субективната пасивна новация.

Приносно значение има и изложеното относно критериите за определяне на едно завещателно разпореждане като общо или частно съобразно различните практически хипотези.

С приносен характер е също анализът на изключенията от общото правило, че заветниците не отговарят за наследствените дългове. Предимството на кредиторите пред заветниците при удовлетворяване на техните вземания се определя не като привилегия (освен в хипотезата на чл. 67 ЗН), която се свързва с принудителното изпълнение, а като материалноправно предпочитание на кредитор пред заветник при доброволното изплащане на наследствените дългове и заветите, което предимство се проявява при приемане на наследството по опис. Изложени са аргументи против застъпеното в доктрината становище, според което заветникът отговаря субсидиарно и ограничено за наследствените дългове, като се приема, че заветникът носи отговорност пред кредиторите за свое лично задължение, което се поражда от специален фактически състав на неоснователно обогатяване.

Изложени са аргументи в подкрепа на становището, според което купувачът на наследство не е лице, върху което преминават наследствените дългове, тъй като той придобива наследството от наследника – продавач, а не от наследодателя.

Научни и научно-приложни приноси съдържа и последната (четвъртата) глава на съчинението, което нетрадиционно е по-голяма по обем от предходните три глави, взети заедно.

Качество на монографичния труд е подробният и задълбочен анализ на чл. 61, ал. 2 ЗН и изясняване на кръга от субекти, които носят ограничена отговорност за наследствените дългове, която в исторически и сравнителноправен план е съпоставена с традиционната за нашето наследствено право неограничена отговорност на наследниците. Подкрепа заслужава и изводът на

автора, че недееспособните, държавата и обществените организации отговарят винаги ограничено, без значение как са приели наследството и дали е извършен опис. Подкрепа заслужава също предложеното от автора ново съдържание на чл. 61, ал. 2 ЗН, което визира само недееспособните, ограничено дееспособните и държавата.

Обоснована е тезата, че ограничаването на отговорността настъпва в момента на вписване на приемането по опис в книгата по чл. 49 ЗН, като критично са разгледани другите виждания в доктрината и съдебната практика относно този момент.

В резултат на подробно историческо, телеологическо и сравнителноправно тълкуване са изведени допълнителни и нови аргументи в подкрепа на становището, според което при приемане по опис ограничението на отговорността е не по стойност, а по обекти, поради което наследникът отговаря не с личното си имущество, а само с наследственото имущество. Приема се, че ограничената наследникова отговорност следва да бъде съобразена не от съда, а от съдебния изпълнител при провеждане на принудително изпълнение.

С приносен характер е изследването относно отделянето на имуществото на наследодателя от това на наследника по чл. 67 ЗН, което е съпоставено с приемането по опис.

Критично е анализиран чл. 62 ЗН и различните тълкувания на този текст в доктрината, като категорично се подкрепя тезата, че приемането от един от наследниците не следва по никакъв начин да рефлектира върху правото на наследяване на друг наследник.

С приносно значение е също систематизирането на гаранциите за защита на правата на кредиторите: забраната за отчуждаване на активи от наследството по чл. 65, ал. 1 ЗН; задължението на приелия по опис наследник да посочи всички известни нему наследствени права при описа; задължението на

приелия по опис наследник да управлява наследството; задължението на такъв наследник да даде сметка за управлението на кредиторите и заветниците.

Изяснено е правоотношението между наследника и заветника като облигационно отношение с едностранен и безвъзмезден характер. Заветникът е определен като кредитор на наследника, а не на наследодателя или на наследството.

Аналитично са разгледани различните видове завети с оглед на техния предмет – индивидуално определена вещ, родово определена вещ, вземане, авторско право, наследство, търговско предприятие, както и косвеният завет.

С приносен характер е също изследването относно двете системи за удовлетворяване на кредиторите и заветниците, които са определени като централизирана и децентрализирана и са разгледани в исторически и сравнителноправен аспект. Посочени са недостатъци на прилаганата у нас децентрализирана система, като е аргументирана необходимостта от въвеждане на централизирана процедура по откриване на наследство. Предложено е законовото уреждане на охранително производство на основата на чл. 553 – 593 ГПК относно производството по открито наследство, но с друго наименование и включване на редица нови разпоредби – за легитимацията при подаване на молбата, извършване на описа, налагането на охранителни мерки и др.

3.2. Научни и научно-приложни приноси се съдържат и в представени от кандидата други публикации, които не са част от хабилитационния труд.

В статията „Относно правната същност на иска по чл. 30 от Семейния кодекс” са изложени редица аргументи в подкрепа на тезата, че искът по чл. 30 СК е винаги осъдителен, независимо дали негов предмет са вещни права или вземания на другия съпруг, която не съответства на доминиращото в доктрината становище за

конститутивния характер на иск, предявен по отношение на вземания на съпруга-ответник.

В статията „Относно наследствената общност” е обоснован изводът, че при приемане на наследството от двама или повече наследници между тях възниква съпритежание върху наличните или безналични акции на наследодателя. С това се подкрепя становището, според което транслативното действие по отношение на конкретни акции не може да настъпи автоматично.

Интерес съставляват и изложените аргументи в статията „Още веднъж за ревандикационния иск от съсобственик срещу трето лице” в подкрепа на застъпеното в част доктрината и съдебната практика становище, според което съсобственикът може да предяви ревандикационен иск за предаване от трето лице на фактическата власт върху цялата вещ, а не само на притежаваната от него идеална част.

В една или друга степен научни и научно-приложни приноси се съдържат и в останалите статии, които кандидатът е представил за участие в конкурса (относно активната завещателна дееспособност, хипотезите, при които е необходимо да се формира наследствена маса по реда на чл. 31 ЗН, негаторния иск, възраженията срещу съществуването на вземането в производството по чл. 135 ЗЗД и др.).

4. Основни критични бележки и препоръки.

Оставам с резерви към изложеното на с. 117 от монографичния труд разбиране, че търговско предприятие на ЕТ не може да бъде изразено като дробна част от цялото имущество на ФЛ. На практика търговско предприятие е винаги дробна част от това имущество, която е определяема и може да се определи към определен момент (смъртта на наследодателя).

Едва ли също е удачно да се извеждат аргументи (с. 120 от труда), основани на Наредба № 1 за водене, съхранение и достъп

до търговския регистър и до регистъра на ЮЛНЦ при квалифициране на поемането на предприятие като прекратителен или непрекратителен способ по отношение съпритежанието от наследниците върху имуществото на ЕТ, тъй като тази Наредба следва да се урежда само технологията на вписванията.

На кандидата може да се препоръча издаването на учебник или на учебно пособие по преподаваните от него дисциплини.

5. Заключение.

Представеният от кандидата монографичен труд и неговата останала научна продукция са с висока научна и научно-приложна стойност. Това, както и преподавателската и административната дейност на кандидата ми дават основание да приема, че той отговаря на всички формални и съдържателни изисквания на ЗРАСБ, ППЗРАСБ и вътрешните актове на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане на академичната длъжност „доцент“.

В заключение препоръчвам на научното жури да направи предложение пред Факултетния съвет на ЮФ при СУ „Св. Климент Охридски“ гл. ас. д-р Венцислав Людмилов Петров да бъде избран на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. „Право“ (Гражданско и семейно право).

02.10.2020 г.

Изготвил:

(проф. д-р Г. Стефанов)